

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdex Magistratvs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. XXXIV. De statu Optimatum asserendo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

bunitijs aëtionibus datum, per aliquot dies Patrum superbiam criminatus est, & postea, timebant Patres ne absentibus consulibus ingū acciperēt. & Cic. 7. epist. 11. per fortunas quale tibi consilium Pompeij videtur: hoc quero quod urbem reliquerit: Ego enim ἀποπῶ tum nihil absurdius: urbem tu relinquant, ergo idem si Galli venirent. non est, inquit, in parietibus Respub. at in aris & focis: fecit idem Themistocles. fluctum enim totius barbariæ ferre. Urbs vna non poterat. At idem Pericles non fecit; annum ferè post quinquagesimum, cum præter mœnia nihil teneret, nostri olim urbe reliquâ captâ, arcem tamen retinuerunt.

Iterum ad securitatem Principis pertinet, ne quis vel hostem 26
Principem interficiat. Seuerus Pertinacis interfectores capite ^{Regicidas}
damnauit. Quod factum, ait Herodianus, incredibilem illi tum glo- ^{viciscatur.}
riam attulit, tum etiam diutissimè imperandi securitatem. Fecit idem
Nero, Vitellius, Alexander, Baiazetes, Dauid, alij innumeri.
sunt qui credant Pilatum à Nerone capite plexum; quod Chri-
stum Iudæorum Regem supplicio affecisset: quamuis Nero Chri-
stianis infensissimus fuerit. adeoque non honore Christi: vt
Tacitus de Vitellio; non honore, inquit, Galbæ, sed tradito Principibus
more, munimentum in præsens, in posterum vltionem. sic & Decemui-
ri posituri imperium monent Patres, vt ipsis ab inuidia caueatur, nec
suo sanguine ad supplicia Patrum plebem assuefaciant. potius vt semper
sacrosanctos Principes, Magistratus, patricos vereri omnes do-
ceant. Quomodo, inquit Dauid, non timuisti mittere manum tuam in
Christum Domini? Quâ ratione nostro sæculo infame fuit suppli-
cium Mariæ Scotiæ. omitto causam religionis. neque maculam
abstersit præuia degradatio, & regni priuatio. sed oleum igni ad-
ditum est, & plura temeritatis apud plebem irritamenta: eoque gra-
uiora, quò speciem iuris induant, & sub illius umbra Monarchas
sub plebis suæ pedes projiciant ipsi iure in alios statuto digni.

CAPVT XXXIV.

De statu Optimatum asserendo.

Videamus nunc de arcanis Optimatum. ea Aristoteles polit. 1.
lib. 4. cap. 13. ita attigit: Sunt autem illa arcana siue sophismata <sup>Qua Opti-
tum arca-</sup>
qua ab Optimatibus apud populum prætexuntur quinque: Comititia, ^{na?}
Magistratus, Iudicia, Arma, & Armorum vsus atque meditatio.
Circa Comititia licere omnibus adesse, sed pœnâ dictâ maiore patricijs,
siue diuitibus si non adsint, quàm plebi. Circa Magistratus autem
non licere his qui magnum censum habent, renuntiare Magistratui;
plebi verò & pauperibus licere. Circa Iudicia pœnam decernere diui-
tibus

tibus nisi ius dicant civibus ; plebi verò impune sit , siue illis magnam , his verò parvam mulctam dicere , ut est in Charonda legibus ; quibusdam verò in locis licet omnibus qui descripti sunt ad comitia iudiciaque adesse : qui nisi parent , poenas luunt magnas , adeoque metu poenae neque nomina edunt , neque ad conciones & iudicia veniunt : eodem modo circa arma & gymnasia statuunt . plebi & pauperibus non licet habere arma : patricijs verò poena constituta est , ni habeant . Illi si se in armis non exercent , minimè plectuntur : patricij verò puniuntur ; adeoque hi metu poenae , arma tractare compelluntur , illi impuniti ab armis abstinent . Hæ sunt Optimatum artes siue arcana consilia aduersus plebem .

2. Summa in eo est , non debere plebem lege aliquâ à iure publico excludi , sed indirectè incommodo aliquo , quod ipsamet subterfugiat . *Lege* , inquit *Liuius* , lib. 4. prohiberi , & *comubium* tolli *Patrum ac plebis* , id demum contumeliosum plebi est . & iterum : *Principes plebis ea Comititia malebant* quibus non haberetur ratio sui quàm quibus ut indigni præterirentur . & eodem lib. cum plebs ius creandi Magistratus ad se simul traxisset , plerisque , inquit , haud dubium erat , creaturos ex plebe seditiosissimum quemque . Verumenimverò euentus eorum Comitiorum docuit , alios animos in contentione libertatis dignitatisque esse , alios secundùm deposita certamina incorrupto iudicio esse . Tribunos enim omnes patricios creauit populus , contentus eo quòd ratio habita plebeiorum esset . Concludit ergo rectè *Aristotel.* lib. 3. cap. 7. *polit.* cum multitudo inopum in ciuitate est , eadem ab honoribus exclusa est , necesse esse eam ciuitatem plenam esse hostium *Reipublicæ* . Vnde *Iustin.* lib. 13. *Pedites* , inquit , indignati nullas sibi consiliorum partes relictas , *Aridæum fratrem Alexandri Regem* appellant . Ita seceditur , in seditiones itur , & bella ciuilia . præsertim cum vtrimque partes ferocem pertinaciam imbibent . ut apud *Liuium* lib. 7. de *Dictatore obstinato* tollere potius totum è *Republica consulum* , quàm promiscuum *Patribus ac plebi* facere . & iterum *Liuius* lib. 5. tribus ex plebe tribunis consulari potestate creatis non incommunicatum modò imperium cum plebe , sed prope amissum summum imperium . quia in hisce contentionibus , ut lib. 2. *distrahitur laceraturque Respublica per Magistratus* , magisque quorum in manu sit , quàm ut incolumis sit , queritur . Non lege ergò , sed consilio patricijs agendum , ut plebs à communione iuris publici absit . rectè tamen , & ita ne quod agitur appareat , ne erumpat in *Liuij querelas* , lib. quarto , *Patrum ambitione artibusque fieri* , ut obseptum plebi sit ad honorem iter . & iterum : fraudem profectò in re esse , & *Sempronium Comitijs plus artis adhibuisse* , quàm fidei . Igitur plebi permittendum , ut à Comitijs absit impune , quasi domesticis eius curis id concedatur ; patricij verò si emanent , puniantur . ple-

plebi liceat renuntiare magistratui ; patricio non liceat. Plebs immunis sit à iurisdictione capeffenda ; patricius nullo modo se possit subducere. plebi liceat arma non habere, armorum exercitio abstinere ; patricij illustresque armis utantur. iuxta l. vlt. Cod. de præpos. sac. cubic. & tit. 27. de pace tenenda, lib. 2. feud. eaque doceantur, quæ gloriatur Marius, quamuis homo nouus apud Salustium in Iugurtha se didicisse, hostes ferire, presidia cogitare, nihil metuere nisi turpem famam, hiemem & aestatem iuxta patrii, huius requiescere, eodem tempore inopiam, & laborem tolerare. Denique iuuentas patricia ita educetur, ut in spem Reipublicæ adolefcat ; ut præsentem Reipublicæ statum amet, eidemque omni parte aptetur, veste, sermone, occupationibus. demonstrat, cuius corporis sit membrum, cuius vrbis ciuis, cuius Reipublicæ partes affectet.

Paupertati nobilium etiam familiarum vel ex publico consularum, ne extinguantur, aut viles fiant : si decreuerint, alia sublegantur. quod fecere Cæsar, Augustus, Claudius, de quo Tacitus 11. *Annal. in numerum patriciorum adsciuit Cæsar vetustissimum quemque, aut quibus clari parentes fuerant.* & Caius apud Dionem lib. 59. *Equitibus quibusdam in spem senatoriæ dignitatis lati clauum dedit.*

3.
Nobilibus
familiarum
pauperibus
ex publico
succurra-
tur, & alia
sublegan-
tur.

Rursus cauendum consilijs, etsi non lege, ut diximus, quamuis inter leges XII. Tabul. fuerit, patricij cum plebeijs connubia ne iungant ; ea enim coniunctio incendit animos plebeios, degeneres facit patricios.

Secd & ad Reipublicæ dignitatem retinendam pertinet vsus vernaculæ linguæ, ut is non tantum popularibus, sed & patricijs iubeatur. Leges, Senatusconsulta, Edicta non alio vulgentur, Responfa publica non alio dentur. Romani nec Græcis vnquam nisi latinè responsa dederunt, quin ipsos per interpretem loqui coegerunt, non in vrbe tantum, sed & in Græcia & Asia, quod Latinæ vocis honos per omnes gentes venerabilior diffunderetur ; indignum esse existimantes, illecebris & suauitati litterarum Imperij pondus & auctoritatem donari. Val. lib. 2. cap. 2. Albertus Pius Belgarum Princeps, tametsi plurium linguarum peritus esset, & supplices alterius tantum gnaros patienter audiret, non aliâ tamen quam Latinâ, Germanicâ, vel Hispanâ respondebat.

4.
Idiomata ge-
ntium seruetur.

Iterum ad salutem patriciorum pleraque spectant, atque obseruanda sunt quæ ad salutem Regum, ne coetus fiant, ne nimis largitiones, affinitates, excelsiora ædificia, ne quis quomodocumque

5.
Et plerumque
cautionis
quæ Prin-
cipes vsur-
pant.

emineat ipse ordo ne quomodocumque vilescat Magistratus, Senator, patricius, ne priuatis iniurijs, ne publicis supplicijs afficiatur, si quid plebs machinata fuerit, quò se efferat, statim isti nodo alius cuneus quærat: summa Reip. negotia non nisi in ditionis Metro- poli agitentur, ab ea vrbe illisque negocijs patricij quàm minimè absint.

6. Enixè, ne in regnum vertatur Aristocrata, oculos non auertere oportet à viris eminentioribus animo, genere, aut fortunis, in bellum eos ablegare, mox reuocare, præfenti honores vrbanos deferre, nec diu nec bis gerendos, plures nimium amicos terris aut animis discernere. Cæsar societatem cum Pompeio & Crasso iniit, ne quid ageretur in Reip. quod displicuisset vni è tribus. postmodum Cæsar ipse se extulit, & vnus omnia, & ad arbitrium administrauit. Sueton. de Cæsare. Tullius ad Atticum, quod prouinciam per annos decem ultra tempus legis, & postquam decretum est, vt ei succederetur, exercitum diutius haberet, quàm populus iussisset, inuito Senatu. & Senatusconsultum fuit ne cuius ratio haberetur, qui eo anno tribunus plebis esset, neue quis reficeretur in annum tribunus plebis.

7. Cato olim, & hodie plerique politici existimarunt expedire discordias esse in Republica, factionesque ali. Liuius ait, *venenum esse Reipublicæ discordias Ordinum*: vtrumque rectè, si prudenter dirigantur & dirimantur. Nimia Cæsaris & Crassi & Pompeij coniunctio viam strauit ad perniciem Reipub. nimis postmodum erumpentes inimicitia Reipub. pessunderunt, illa tempestinè solui debebat, & prudenter: hæ conciliari antequam in immensum excreuissent. tardius fuit cum Cicero lib. 9. epist. 11. ad Atticum optat, *utinam in hac miseria Reipub. politicum opus efficere & nauare mihi liceat?* & Balbus ad Ciceronem: *quòd si Pompeius & Cæsar coniungi possint, me satis vixisse putabo.*

CAPVT XXXV.

De statu Democratico asserendo.

1. **I**N Democratica Rep. arcana non ita locum habent, cum occulta consilia vulgari non possint. omnibus tamen hoc primum vsurpatur, ne quid admittatur quod libertati noceat. ne quid Princeps, ne quid optimates faciant, quod possint malè vertere. Inde Romæ edictum, ne quis vinctum aut clausum ciuem Romanum teneret: ne cui potestas foret ciuem Romanum interficiendi. quæ

Summum in Democratica arcana, vt nihil admittatur, quod libertati noceat.